

Naročnina za Ljubljansko pokrajino: letno 70 lir (za inozemstvo 75 lir), za 1/2 leta 35 lir, za 1/4 leta 17,50 lir, mesečno 6.— lir. Tedenska izdaja letno 25 lir. Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.953

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Izhaja vsak torek in petek

Ljubljana, torek 30. septembra 1941-XIX

Cena posamezni številki 0'60

Vis. Komisar na velesjemu

Vis. Komisar Ekse. Grazioli, ki z vso uvidevnostjo in dobrohotnostjo podpira delo velesajmske uprave, je že ponovno obiskal velesajm in si ogledal preureditvena in pripravna dela za letošnji velesajm. V soboto popoldne je v spremstvu ljubljanskega župana, kvestorja, poveljnika karabinerjev ter vodilnih zastopnikov velesajmske uprave znova obiskal velesajm. Podrobno se je informiral o poteku pripravljanih del za velesajm ter si v paviljonih ogledal, kako se dovršujejo posamezne razstave. Ustavil se je pri posameznih skupinah delavcev ter se z njimi razgovarjal. Izražal je tudi svoje zadovoljstvo, da dela tako ugodno napredujejo. Končno je dal tudi nekatera potrebna navodila.

Ves čas bivanja Vis. Komisarja na velesajmu je bilo na razstavišču živahno. Novo razstavno blago se je dovažalo, grafikoni so se dograjevali in po vsem velesajmu je vladala živahna delavnost. Nudila se je razveseljiva slika vestnega dela, da se vedno bolj vidi, kako popolnen uspeh bo letošnji velesajm.

Obrt Ljubljanske pokrajine

bo na letošnjem Ljubljanskem velesajmu od 4. do 13. oktobra prav lepo zastopana. Kovinarska stroka bo razstavila: Kovano evetje, spodnje dele za kočije, podkve, mizice s kamenito ploščo, svetilke, železen nagrobni spomenik po načrtu mojstra Plečnika, okvire, pepelnike, železno ogrodje za steno z vrati po načrtu arh. Serajnika, razne strojne izdelke, precizijske tehtnice, pile in rašplje, kleparske izdelke, varilne aparate z opremo, brzoparilnike, filtre za vino, kopalne peči s pralnico, vodovodne garniture, kovnostiskarske izdelke, zemljemerske aparate, hladilnice, pokromane medicinske instrumente, reflektorje, livarske in graverske izdelke, umetniške plakate, lestence, kelihe, pokalke, okovje in žične vložke.

Lesna stroka: Pletene garniture, gosli, sanke in smučke, sode z rezbarijo, strugarske izdelke, rezbarske okvire in lestence, madone, razne izdelke lesnih domačih obrti, ribniško robo.

Razstavijo tudi: Keramična in steklarska stroka: Kmečke peči, umetno keramiko, brušeno in gravirano steklo, ogledala. Usnjarska in tkalska stroka: Usnje, konjske opreme za kmečke težke vozove, lahke športne konjske vprege, torbice, kovčke, aktovke, vezane knjige, škornje, damske smučarske in gorske čevlje, naslanjače, preproge, razne tkanine. Tako pestre razstave izdelkov naših obrtnikov na velesajmu še nismo imeli. Le oglejte si jo, da vidite, kaj vse zna ustvariti večja roka našega obrtnika.

Razstava sadja

bo prikazala na letošnjem Ljubljanskem velesajmu od 4. do 13. oktobra vse sadne vrste v naravi, modelih in slikah. Podčrtana bo važnost sodobne kmečke uporabe sadja, zlasti sušenja. Razstavljene bodo razne vrste sušilnic v modelih in slikah, kakor tudi kotli domačega izdelka za kuhanje mezge, sterilizatorji in kante za pripravljanje in shranjevanje sadnih sokov. Razstavljene bodo tudi aparati za konserviranje sadnih izdelkov v dozah.

Pomen delniških družb

Zadnji »Reich« je objavil članek, v katerem opozarja na veliki pomen delniških družb in njihovih prednosti, ki daleč odtehtajo njih pomanjkljivosti. Ker je članek tudi zelo značilen za gospodarsko naziranje, ki se uveljavlja v novi Nemčiji, objavljamo v naslednjem glavnem misli članka.

V svojem obnem nauku o narodnem gospodarstvu poudarja Adolf Weber tri glavne prednosti delniških družb: 1. Ločitev lastniške in podjetniške funkcije, kar ima to ugodno posledico, da je obratovanje podjetja zagotovljeno brez ozira na morebitne spremembe lastništva. Poleg tega so s tem varovani trajni interesi podjetja proti trenutnim zasebnim interesom. 2. Razširjenje kapitalnega kroga za industrijska podjetja. 3. Pritegnitev večjega kroga gospodarskih interesentov, da vplivajo na celotni razvoj narodnega gospodarstva.

V praktičnem življenju se ni vedno enako cenil in sodil pomen delniških družb, odkar so se pokazali prvi veliki uspehi nizozemskih in angleških delniških družb v 17. in 18. stoletju. Še Adam Smith je pričakoval od delniških družb le omejeno uporabo. Tudi v Nemčiji se navzlic prizadevanjem Friderika Velikega niso mogle delniške družbe takoj razviti in šele v 19. stoletju je tudi Nemčija razvila velike delniške družbe, ki so omogočile veleindustrijo in moderni promet.

Nemška javnost je tedaj simpatično sledila razvoju delniških družb, ker so mogle te zbrati velike kapitalne za ustanavljanje veleobratov, česar zasebno podjetništvo posameznikov ne bi zmoglo.

Delniške družbe pa so bile tudi v veliko korist javnim financam, kajti te družbe je mogel davčni aparat zagrabiti najbolj popolno. Marsikatera delniška družba je plačala več davkov, kakor pa je izplačala svojim delničarjem čistega dobička. Poleg tega pa so bila obdačena še vsa dividenda izplačila in posebno v zadnjih letih v vseh državah zelo močno.

Nasproti tem očitnim prednostim, ki jih kažejo delniške družbe, pa nekateri opozarjajo na njih hibe ter zlasti opozarjajo na špekulativni značaj delniških družb in na težke posledice, ki zaradi tega nastajajo. Mnogim tudi ni po volji, da zaslužijo delničarji brez vsakega dela težke dividende, posebno neprijazno pa gledajo mnogi na lantieme upravnih svetnikov. Ti smatrajo v desetletnem delu postavljeno zasebno podjetje kot

mного bolj koristen obrat za celoto. S skepto opazuje tudi zakonodavec prizadevanja voditeljev delniških družb, da zagotove njih obstoj z nizko ocenitvijo nominalnega kapitala, da zbirajo tihe rezerve itd. V mnogih državah so zato tudi že izdali posebne ukrepe proti tem prizadevanjem.

Posebne važnosti za presojo delniških družb pa je še ena stvar, o kateri pa se navadno niti ne razpravlja. Je to vprašanje izbire ljudi, izbira naraščaja, ki je najbolj usposobljen voditi velika podjetja. Če ne bi imeli delniških družb, bi dobivala velika podjetja obratne voditelje le iz zasebnih podjetij in trgovskih družb. V glavnem bi bilo gospodarstvo navezano le na sposobne prokuriste, ki bi napredovali v družbenike, ter na sinove in svake šefov. Ne mogli pa bi se razviti oni najbolj

sposobni možje, ki so brez lastnega ali podedovanega premoženja mogli v podjetjih raznih delniških družb dokazati svoje velike sposobnosti in ki so se izkazali kot voditelji tudi največjih podjetij. In dejansko je tudi večina voditeljev naših veleobratov izšla iz podjetij, ki so last kakšne delniške družbe. Ne na vse zadnje pa je treba opozoriti tudi na to, da so se mogli pridobiti za ustvarjajoče gospodarsko delo številni narodni gospodarji, kemiki, trgovci itd., ki so kot nameščenci delniške družbe mogli razviti svoje sposobnosti, ki pa zaradi pomanjkanja denarja lastnega podjetja ne bi mogli ustanoviti.

Pomembnost delniških družb za vzgojo naraščaja za industrijska podjetja bo zato tudi v bodoče pomembna naloga nemškega gospodarskega vodstva.

Iz italijanskega gospodarstva

Trgovinska pogajanja med Italijo in Slovaško se bodo te dni pričela v Rimu. Po slovaški statistiki je lani slovaški uvoz iz Italije dosegel vrednost 129 milijonov slovaških kron, slovaški izvoz v Italijo pa 184 milijonov.

V železniškem prometu med Italijo in Hrvaško veljajo enosmerne vozne karte za razdalje do 200 km 10 dni, nad 200 km pa 1 mesec. Prekinjenje vožnje je v Italiji in v priključenih pokrajinah dovoljeno neomejeno, na Hrvaškem enkrat z enosmerno vozovnico in v neomejenem številu s povratno karto za tujce, ki veljajo s 50 odstotnim popustom po hrvaških progah 4 mesece.

Kontrola investicij, ki je bila v Italiji že pred leti uvedena, je posebna. Podjetnik, ki bi brez posebnega dovoljenja zgradil ali razširil industrijsko napravo ter povečal produkcijsko kapaciteto, bo kaznovan po zakonu o ureditvi produkcije in potrošnje. Investicijska kontrola je bila uvedena zaradi tega, da bodo razpoložljiva denarna sredstva uporabljena na način, ki prinaša največ koristi vsemu gospodarstvu.

Režim izvoznih licenc je bil uveden za izvoz kvalitetnega vina in vermuta. Za izvoz južnega sadja pa dobijo izvozniki licence na podlagi izvršenega izvoza v letih 1936. do 1939.

Praznik grozdja slavijo te dni v italijanskih pokrajinah. Največji pomen ima ta praznik v Kampeniji, tej pravi, od najstarejših pesnikov proslavljeni domovini vina.

Italijanske zavarovalnice bodo delovale tudi na Slovaškem po dogovoru, ki je bil nedavno sklenjen v Bratislavi med italijansko in slovaško vlado. Italijanske zavarovalne družbe so imele že pred sedanjo vojno številne podružnice v podonavskih državah.

Proizvodnja žveplene rude je znašala pred sedanjo vojno 2,3 milijona ton, lani pa se je še znatno dignila. Najbogatejši je rudnik na Siciliji.

Nemška trgovinska zbornica za Italijo je tudi v Rimu ustanovila svojo podružnico.

Odredbe o kurjavi v zimski dobi določajo, da se ne smejo ogrevati prostori v severnih pokrajinah pred 1. decembrom, v srednjih pred 10., v južnih pa ne pred 20. decembrom. Čas kurjave sme znašati v severnih pokrajinah po 10, v ostalih pa po 7 ur na dan. V kopalnicah se sme voda greti samo po 3 dni na teden.

Sardinjski ribiči so odpremili letos 5260 stolov tunine v olju ter 1600 sodčkov po 50 kg soljene tunine.

Proizvodnja šote v Italiji stalno narašča. Šotišča so dala l. 1934. samo 2142 ton šote v vrednosti 89.160 lir, l. 1939. pa že 5220 ton v vrednosti 323.500 lir. Podjetja, ki izkoriščajo šotišča, naraščajo po številu in po kapaciteti.

Monopol za izvoz konoplje ima družba Ente Nazionale Esportazione Canapa, ki je dobila od države za obratni kapital 10 milijonov. V upravi družbe so zastopniki ministrstva za izmenjavo in valute, finančnega in kmetijskega ministrstva, korporacijskega ministrstva ter državni podtajnik za vojno produkcijo.

Lanski pridelek oranž je dal 3 milijone stotov, citron pa 3,4 milijona stotov.

Maksimalne cene za usnje in strojene kože

Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino je izdal naslednjo naredbo:

Člen 1. — Cene za strojene kože se določajo proizvodnji takole:

- a) rastlinsko strojeni krupon cele kože Lir 60,50 za kg, krupon Lir 80.— za kg, vrat Lir 50.— za kg, okrajovina Lir 30.— za kg;
- b) rastlinsko specialno strojeni krupon cele kože Lir 71.— za kg, krupon Lir 95.— za kg, vrat Lir 58.— za kg, okrajovina Lir 40.— za kg.

Posebno strojeni krupon mora imeti žig proizvajalca in mora biti pri analizi ne sme dati več ko 18 odstotkov vode in 2,5% pepela, ne manj ko 1% maščobnih snovi, 13 odst. raztopljivih organskih snovi, 68% kožne tvarine in 30% vezanega strojila;

- c) rastlinsko strojeni krupon za jermene krupon Lir 95.— za kg;
- d) rastlinsko strojeni notranjki cele kože Lir 71.— za kg, krupon Lir 100.— za kg, vrat Lir 55.— za kg, okrajovina Lir 35.— za kg;
- e) specialno rastlinsko strojeni notranjki

- cele kože Lir 85.— za kg, krupon Lir 130.— za kg, vrat Lir 65.— za kg, okrajovina Lir 40.— za kg;
- f) črna gladka kravina, rastlinsko strojena cele kože Lir 90.— za kg;
- g) rjava kravina, rastlinsko strojena

- cele kože Lir 100.— za kg;
- h) črna teletina, gladka, rastlinsko strojena cele kože Lir 125.— za kg;
- i) rjava teletina, rastlinsko strojena

- cele kože Lir 160.— za kg;
- l) goveji in telečji boks, črni cele kože Lir 1,95 za dm² ali Lir 18.— za kvadrat;
- m) goveji in telečji bok, barvast

- cele kože Lir 2,10 za dm² ali Lir 19.— za kvadrat;
- n) waterproof cele kože Lir 3.— za dm² ali Lir 26.— za kvadrat;
- o) likanec za sedlarje (blank) cele kože Lir 75.— za kg, krupon Lir 110.— za kg,

- vrat Lir 60.— za kg, okrajovina Lir 35.— za kg;
- p) svinjsko usnje za galanterijske izdelke cele kože Lir 1,60 za dm² ali Lir 15.— za kvadrat;
- q) goveje in telečje in ovčje usnje za podloge cele kože Lir 1,80 za dm² ali Lir 17.— za kvadrat;
- r) ovčina iz uvoženih surovih ovčjih kož cele kože Lir 1,40 za dm² ali Lir 13.— za kvadrat;
- s) strojena ovčina, uvožena iz Hrvaške cele kože Lir 35.— za kg.

Člen 2. — Preprodajalec smejo pribiti k zgoraj navedenim cenam pri prodaji celih kož po 10%, pri prodaji njih delov pa po 15%.

Člen 3. — Kože se morajo oddajati trgovcem ali drugim skladno s predpisi, ki jih izda Visoki komisarjat.

Člen 4. — Kršitelji te naredbe se kaznujejo po členih 7. do 11. uredbe o cenah z dne 12. marca 1941., M. s. št. 358.

Člen 5. — Ta naredba stoji v veljavo dne 1. oktobra 1941-XIX in ukinja vse prejšnje nje nasprotujoče določbe.

Ljubljana 26. sept. 1941-XIX.

Visoki komisar
za Ljubljansko pokrajino:
Emilio Grazioli

Jesen nam prinaša gobe

V prvi vrsti po zaslugi našega priznanega strokovnjaka Ante Bega je gobarstvo pri nas precej razvito. Treba bo pa še mnogo dela, preden bodo ljudje po kmetih znali razločevati užitne od strupenih gob. Večinoma še vedno nabirajo samo jurčke in lisičke, drugih, mnogo boljših gob pa mnogi ne poznajo, čeprav so užitne in se dobro prodajo. V krasnih modelih in slikah bomo videli na Ljubljanskem velesajmu od 4. do 13. oktobra okrog 150 vrst gob. Razstava nam bo tudi pokazala, kako je treba gobe sušiti in pripravljati za izvoz. Zanimanja za gobe je pri nas še premalo. K nabiranju gob bi bilo treba navajati zlasti mladino. Namen razstave na velesajmu bo, opozoriti široko javnost na to, da nam služijo gobe enako dobro v prehrani kakor tudi kot vir lepih dohodkov.

**LIUBLJANSKI
VELESAJEM**

4. — 13. oktobra

MOGOČEN PREGLED Industrijske, obrtniške in kmetijske produkcije kraljevine Italije in njene nove ljubljanske pokrajine

NOVOZGRAJENO MODERNO RAZSTAVIŠČE. Celotno razstavišče z vsemi razstavami je občinstvu dostopno do 9. ure zvečer

POLOVIČNA VOZOVNINA NA ŽELEZNICAH. Pri postajni blagajni kupite cel vozni listek v Ljubljano in ga pustite žigosati pri velesajmski blagajni, nakar velja za brezplačen povratek. Vstopnina za enkratni obisk L. 4.—, žigovanje voznega listka brezplačno.

Izmenjava blaga med Italijo in Bolgarijo

V zadnjih letih se je italijansko-bolgarski trgovinski promet zadovoljivo razvijal. Italija je v letih 1937. do 1939. izvozila v Bolgarijo blaga za 247 oziroma za 370 in 357 milijonov levov, iz Bolgarije pa je dobila blaga v vrednosti 211, 422 in 367 milijonov. Pri italijanskem uvozu v Bolgarijo so na prvem mestu poljedelski stroji in orodje ter tekstilni izdelki.

Na zdravilnih pa tudi strupenih zeliščih

smo pri nas zelo bogati. Zelišča so samorodna in zaradi ugodnih klimatskih in terenskih razmer izvrstno uspevajo. S temi zelišči nas bo seznanila razstava zdravilnih rastlin na Ljubljanskem velesejmu od 4. do 13. oktobra.

Največji rudnik granita na Hrvatskem

je prevzela v svojo posest država. Ta rudnik je v Jablani ob Neretvi, 40 km daleč od Mostarja. Rudnik je bil doslej last tvrde D. Mihajlović in iz njegovega granita so bile zgrajene najlepše palače v bivši Jugoslaviji. Z nekdanjo državno upravo je imela tvrda Mihajlović pogodbo na 30 let za dobavo granita.

Romunski državni monopoli

V Romuniji so monopolizirani tobak, sol, igralne karte, cigaretni papir ter alkohol in razstreliva, ki služijo industrijskim svrham. Monopolizirane so bile nekdanje tudi vžgalnice, a je bil ta monopol leta 1929. za dobo 30 let prodan švedski vžgalniški družbi. Avtonomna monopolska uprava je bila ustanovljena s posebnim zakonom v začetku leta 1929. V svojem poslovnem letu 1935./1936. je dala državi 2223,6, lani pa 2338,3 milijona lejev.

Tobačne kulture so dale v letih 1936. do 1940. naslednje letne količine v tonah: 15.068, 10.267, 12.341, 13.717, 9500, proizvodnja soli pa je znašala v istih letih v tonah: 281.972, 327.231, 367.591, 379.956, 328.643. V istih letih je bila potrošnja vžgalic v milijonih škatlje: 205, 241, 258, 278, 245. Alkohola, ki je pod monopolom, je bilo prodanega l. 1936. za 892, lani pa za 1528 milijonov lejev.

Merilo gospodarske strukture južnovzhodnih evropskih dežel

V dunajskem tedniku »Südosst-Echo« je izšel članek nekega madžarskega dopisnika, ki označuje Madžarsko za »deželo med vzhodom in zapadom«, ker je istočasno agrarna in industrijska ter je na polovici poti med industrijskim razvojem Balkana in zapadne Evrope. Za merilo in primerjavo so vzeti statistični podatki o potrošnji električne struje, o prometnih sredstvih ter o telefonu in radiju. Madžarska, bivša Jugoslavija, Romunija in Bolgarija so takole: primerjane z Nemčijo:

KWur pride na enega prebivalca: v Nemčiji 750, na Madžarskem 125, v bivši Jugoslaviji 58, v Romuniji 54, v Bolgariji 31,8.

Železniške proge v kilometrih na 1000 prebivalcev: v Nemčiji 0,80, na Madžarskem 0,96, v bivši Jugoslaviji 0,62, v Romuniji 0,57, v Bolgariji 0,52.

En avtomobil je prišel na Madžarskem na 330, v Romuniji na 670, v bivši Jugoslaviji na 1050, v Bolgariji pa na 1666 prebivalcev.

Telefonov je na 1000 prebivalcev: v Nemčiji 56, na Madžarskem 18, v bivši Jugoslaviji 3,5, v Romuniji 2,9, v Bolgariji pa 3,5, radijskih aparatov pa na 1000 prebivalcev: v Nemčiji 134, na Madžarskem 42, v Romuniji 11, v bivši Jugoslaviji 7, v Bolgariji pa 5.

Lepa počastitev Staneta Vidmarja

Ljubljanski listi so s toplimi besedami zabeležili življenjski jubilej Staneta Vidmarja ter mu dali zaslužno mesto med dogodki v naši javnosti s poudarkom, da se je slavjenec s svojim poštenim in požrtvovalnim delom uvrstil med najuglednejše naše gospodarstvenike ter si v najširših slojih ljudstva pridobil velik sloves socialno čutečega in pravičnega človeka. Lepo število stanovskih tovarišev pa je zbrala Zveza trgovskih združenj na prijateljskem večeru pri »Čimkoletu«, kjer je bil Stane Vidmar počaščen z izredno prisrčnostjo.

Za predsedstvo Zveze trgovskih združenj je podal Anton Verbič pregled bilance dragocenega slav-

sojimi velikimi sposobnostmi vložil v naše gospodarstvo, predsednik dr. Windischer je poudaril, da je Stane Vidmar marka, mož svojega kova, ki ni bil rojen za pešaka, temveč za prednika in voditelja, kajti povsod se uveljavlja, povsod najde svoj program in med onimi redkimi možmi je, ki so deležni ne samo spoštovanja, temveč tudi ljubezni. Predstavnik Društva industrijev in veletrgovcev Lavrič se mu je zahvalil, ker si je društvo po njegovi zaslugi pridobilo mednarodni sloves, glavni urednik Železnikar pa je opozoril na Vidmarjevo pomembno publicistično delovanje; čestitke in želje vseh pa so izzvenele v klicu: Ostani z nami, vsi smo Tvoji! V spo-

Delavci in nameščenci tovarne Vidmar

izrekamo ob petdesetletnici svojemu šefu

velespoštovanemu gospodu

Stanetu Vidmarju

najprisrčnejše čestitke in najlepše želje za še plodovitejšo bodočnost na vseh poljih njegovega udejstvovanja.

Še na mnoga leta!

ljenčevega dela v prvih vrstah stanovskih organizacij in ustanov, potem pa so po vrsti čestitali podpredsednik Zbornice TI Smrkolj, za novomeško Trgovsko združenje podpredsednik Turk, glavni urednik »Trgovskega lista« in predsednik Novinarskega društva Železnikar, glavni tajnik Zbornice TI Mohorič, za kožarje ter za Društvo industrijev in veletrgovcev Lavrič, predsednik Trgovskega društva Merkur dr. Windischer, tajnik ljubljanskega trgovskega združenja Šmuc ter predsednik ljubljanskega trgovskega združenja Meden. Glavni tajnik Zbornice TI Mohorič je naglasil, da ni mogoče niti približno navesti vsega, kar je Stane Vidmar s svojim delom in s

min na prijateljski večer je dobil Stane Vidmar sliko mojstra Jakopiča in vsi udeleženci so se podpisali v spominsko knjigo.

V svojem odgovoru je Stane Vidmar spet na svojstven, lep način izpričal svojo nesebičnost in svoj ideal vzajemnosti. Naglasil je, da niso važni posamezniki, temveč celota in dosledno je pripisoval vse zasluge vseh in ostalim organizacijam, v katerih so bili osebni interesi vedno izključeni in kjer je iniciativa iz vrst članstva odločilno sodelovala pri ustvaritvi krepke enotne trgovske organizacije, ki je predpogoj dela za narodno gospodarstvo. Tudi svojo socialnost je lepo izkazal, ko je v sklad za tovariše v stiski prispeval 10.000 lir.

Cene za uvoženi sir

Visoki Komisariat za Ljubljansko pokrajino je določil naslednje cene za uvoženi sir:

I. V prodaji na debelo:

Sir (za 1 kg neto):
Grana tipico 1937-1939 Lir 30.30,
Grana tipico 1940 Lir 27.50,
Grana non tipico Lir 26.75,
Asiago, 4 mesece star Lir 17.90,
Emmental in Sbrinz Lir 20.—,
Provalone, 4 mes. star Lir 18.55,
Fontina Lir 21.20,
Bel Paese Lir 16.50,
Italico Lir 16.45,
Gorgonzola Lir 19.70,
Taleggio Lir 15.85,
Fusi (Roma, Erbo, Blu itd.) 19.85,
Stracchino Lir 18.65,
Spicchi (Chalet) 1 škat. 6 porcij, za 1 škat. Lir 4.25,
Spicchi v zabojčkih, 1 kg Lir 25.70.
Cene se razumejo franko skladišče veletrgovca brez trošarine.

II. V prodaji pri trgovcu na malo:

a) Konsumna cena v Ljubljani:
Sir (za 1 kg neto):
Grana tipico 1937-1939 Lir 36.60,
Grana tipico 1940 Lir 33.40,
Grana non tipico Lir 32.50,
Asiago, 4 mesece star Lir 21.10,
Emmental in Sbrinz Lir 23.45,
Provalone, 4 mes. star Lir 21.75,
Bel Paese Lir 19.40,
Fontina Lir 24.80,
Italico Lir 19.40,
Gorgonzola Lir 24.40,

Taleggio Lir 18.70,
Fusi (Roma, Erbo, Blu itd.) 23.30,
Stracchino Lir 22.20,
Spicchi (chalet) v škat. po 6 porcij, za 1 škatlo Lir 5.—,
Spicchi (chalet) v zabojčkih, 1 kg Lir 31.30.
Cene se razumejo vključno javne dajatve.

b) Okrajna načelstva za svoje območje lahko določijo še nižje cene, eventualno zvišanje cen pa morajo predhodno predložiti v odobritev Visokemu Komisarju.

Prodajalci so dolžni objaviti spredaj navedene cene v obliki cenika, ki ga morajo nabiti na kupcem vidnem in dostopnem mestu.

Angleški kapital v balkanskih državah

»Südosst-Echo« navaja, da je dala Anglija pred svetovno vojno balkanskim državam s Turčijo vred vsega skupaj 61 posojil in da je prišlo od tega samo 1 milijon funtov na Srbijo l. 1897. in četrt milijona na Črno goro l. 1909. Za Srbijo so se jeli Angleži zanimati šele med svetovno vojno in dali so ji 12,4 milijona vojnega posojila. Ko pa je bivša Jugoslavija l. 1931. ustavila amortizacijo tega posojila, je prišla v Londonu ob kredit in od takrat se je angleški kapital udejstvoval samo še v raznih podjetjih v bivši Jugoslaviji.

Evropska trgovina z ameriškim kontinentom

Znano eksportno glasilo »Übersee-Post« naglašja, da tržišča Zedinjenih držav nikakor ne morejo pogrešati ali pa nadomestiti evropskega odjemalca.

Delež Evrope je: od vse zemlje 8,5%, od prebivalstva vsega sveta 24,6%, od svetovne trgovine pa 52,2%, dočim odpade na Ameriko od vse zemlje 32%, od vsega prebivalstva 12,5%, od svetovne trgovine pa samo 23,3%. Trgovina Evrope je bila večja ko trgovina vseh ostalih kontinentov skupaj, polovica njene trgovine pa je bila prav za prav trgovina med evropskimi državami. L. 1935. je znašala vrednost uvoza surovin in živil za celinsko Evropo 2250 milijonov dolarjev. Blizu tri petine uvoza so zavzemale surovine za tekstilno industrijo, oljna zrna in mineralna olja.

Trgovina desetih najvažnejših evropskih industrijskih držav je tvorila štiri petine vse evropske trgovine. Te industrijske države so med seboj izmenjavale 40% svojega izvoza ter so samo 16% pošiljale v druge evropske države, ostalo pa v druge kontinente. Devet desetih evropskega uvoza je šlo v deset največjih industrijskih držav.

Kompenzacijska trgovina se je v Evropi vedno bolj razvijala, dvigala se je tudi samopreskrba in tako je ostala zapora čezmorskega uvoza surovin in živil brez pričakovane učinka. »Übersee-Post« poudarja:

Evropa je in ostane najvažnejše potrošniško in proizvodno središče sveta. Če bi se Zedinjenim državam tudi posrečilo, zadržati na ameriškem kontinentu vse to, kar je bilo prej namenjeno za izvoz v Evropo, ne bo mogoče pogrešati in nadomestiti Evrope kot odjemalca ameriške agrarne proizvodnje.

Kakao in kava

V članku »Osirotni plantažniki« opisuje »Das Reich« kritične točke angleškega kolonialnega gospodarstva ter navaja kot primer tudi zapadnoafriški kakao in vzhodnoafriško kavo.

Od velikega angleškega nakupa prvega pridelka v Nigeriji lani plantažniki niso imeli nobene koristi, ker so bile cene celo pod povprečjem l. 1931., ko je bila svetovna gospodarska kriza na višku. Lani so morali v Nigeriji uničiti precejšen del pridelka, kar je zelo razburilo domačine, letos pa so se nakupne cene spet znižale za blizu 20%.

V veliki stiski so tudi pridelovalci kave v Vzhodni Afriki. Svetovna potrošnja kave je bila pred vojno samo 1 milijon ton, proizvodnja pa 2,5 milijona ton. Združenim državam, ki krijejo do 85% svetovne potrošnje, je komaj mogoče prevzemati presežke kavne pridelke iz Južne Amerike, Avstralija dobiva kavo iz Nizozemske Indije in ker je Anglija s kavo za daljšo dobo založena, imajo vzhodnoafriški pridelovalci kave od nje samo tolažbe, da bo kavo po možnosti odkupila.

Denarstvo

Srbska banka v Zagrebu je bila nacionalizirana ter se imenuje sedaj Trgovinsko-industrijska banka. V upravnem svetu banke ni več nobenega Srba. Delniška glavniška banke je bila zvišana od 40,5 na 60 milijonov kun. Srbska banka je bila ustanovljena l. 1895. ter je imela 10 podružnic. Po bilančnem izkazu iz l. 1939. je imela banka za 163 milijonov din hranilnih vlog, na tekočem računu pa za 65 milijonov din.

Zlati izvoz Japonske v USA je padel od 247 milijonov dolarjev v l. 1937. na 112 milijonov v l. 1940. in na samo 9 milijonov dolarjev v prvi polovici l. 1941.

Sovjetska vlada je poslala v New-York prvo pošiljko zlata v vrednosti 5 milijonov dolarjev.

Italijanska proizvodnja celuloze

Milansko podjetje Soc. An. Agricola Industriale per la Produzione Italiana di Cellulosa (S. A. I. C. I.) ima v Torviscosi veliko tovarno za proizvodnjo avtarkične celuloze, katero pridobivajo iz tamošnjih nasadov trstikovca, ki obsegajo 5300 ha. Podjetje ima osnovno glavnico 150 milijonov lir, ob zaključku poslovnega leta 1940./41. pa so bile zabeležene naslednje vrednosti: posest, tovarne, stroji in oprema 153,4 milijona lir, zaloge izdelkov 56,1 milijona lir.

Pri zadnjem italijansko-švedskem gospodarskem dogovoru je bila Švedski zagotovljena dodatna dobava 40.000 ton nitne celuloze. Tako bo Švedska dobila iz Italije vsega 170.000 ton celuloze, kar je več ko polovica vse italijanske proizvodnje celuloze, ki so jo letos pri izrabi 90% proizvodne kapacitete cenili na 300.000 ton.

Gospodarske vesti

Italijansko-hrvatski gospodarski odbor se je sestal pod predsedstvom grofa Volpija v Benetkah. Odbor bo predvsem razpravljal o trgovini med Italijo in Hrvatsko. K sodelovanju v Donavski komisiji je bila povabljena tudi Hrvatska.

Industrijska zbornica v Zagrebu se je preimenovala v zbornico za veleobrto, kar je posledica purizma, ki je zavladal na vsej črti na Hrvatskem.

Plačilni sporazum je bil sklenjen med Svico in Hrvatsko. Tečaj švic. franka je določen na 11.59 kune.

Na Hrvatskem se je ustanovila trg. ind. delniška družba Albert, ki bo zgradila v Karlovcu veliko tvornico za vrvarske izdelke. Glavnica družbe bo znašala 5 milijonov kun. 35% delnic bo imel »Pohit«, 32% neka nemška skupina in 33% pa bivši ravnatelj jugoslov. tvornice konoplje Albert.

Smrtna kazen za verižništvo je bila uvedena na Hrvatskem. Nadzorstvo nad cenami bo zelo postrojeno.

Za elektrifikacijo mest namerava srbska vlada izdati 110 milijonov din.

Vinska letina v Dalmaciji se ocenjuje letos kot srednje dobra. Vse pridelke cenijo na 600 do 700 tisoč hektolitrov.

12 nadstropij visok nebotičnik namerava zgraditi v Beogradu znani industrialec Teokarović.

O velikem pomanjkanju stanovanj poročajo iz Maribora.

Prodaja moških in ženskih klobukov je bila na Gorenjskem do nadaljnjega ustavljena.

Rudarska in topilniška družba za vzhodno ozemlje je bila ustanovljena v Berlinu. Družba bo upravljala premogovnike in rudnike na zasadenem ozemlju.

Hapag in Sev. nemški Lloyd sta prišla zopet v zasebne roke, ker je država odstopila svoje delniške večinske pakete predvsem hanseat-skim gospodarskim krogom.

V Franciji se je ustanovila delniška družba Baťa s kapitalom 1 milijona frankov.

Mesečna proizvodnja mesa v Franciji znaša sedaj približno 800 tisoč ton, povprečna normalna potrošnja pa znaša 1,7 milijona ton. Proizvodnja oglja pa je zaradi pomanjkanja premoga in drugih kuriv narasla od 15.000 na 47.000 ton mesečno, znašati pa bi morala najmanj 100.000 ton, da bi bila krita vsa potreba.

Češko-Moravska bo dobavila Grčiji 3000 ton sladkorja. Grška vlada pa skuša doseči od Češko-Moravske še 30.000 ton sladkorja.

Svica je povečala površino kmetijske zemlje od 185.000 na 270.000 hektarov. Prihodnje leto jo bo skušala povečati še za 30.000 ha, da bi dosegla samopreskrbo v prehrani.

Angleška vlada namerava razširiti blokado tudi na Svico. Gospodarstvo Svice bi mogla ta blokada zelo težko zadeti.

barva, plesira in kemično snanil obleke, klobuke itd. Škrobi in svetilnika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6, Selenburgova ul. 8

Telefon št. 22-72.